

MINERVA

diuarü

1145

literarü-beletristicü și de distrațiune.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Proprietarü, editorü și redactorü responsabilü

George Curteanü.

BISTRITÄ,
TIPOGRAFIA CAROLÜ ORENDI
1892.

Curteanü

MINERVA

Diaru literarü beletristicü și de distracțiune.

Apare in 1 (13) și 15 (27)
a fie-cärei luni.

Proprietarü, editorü și redactorü responsabilü :
George Curteanü.

Prețulü: pe anü 4 fl., pe 1/2 anü 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe anü 10 fl.
Prețulü e a se solvi înainte.

P l ä n g e r e.

Român! pe ceriuri iar suntü nori
Și suflü vântulü dușmănescü,
Prin codri nu răsună mândre hori
Și nu mai suntü țile cu sərbători
Pentru poporulü românescü.

Barca-i de multü în largulü Mărei,
Cârmați ei ce s'au făcutü?!
Acuși va fi 'n amurgulü serei —
Perdemü speranțele scäpărei
Și-omü fi unü nemptü, ce-a dispărutü.

Ce vorbe s'audü departe,
Ca o certyä de copü pe maluri?
Lăsați nimicurile lä o parte
Și dați mäna de dulce frate,
Sä nu perimü cu toți în valuri.

Vai! unde-i sfânta solidaritate,
Ce-au proclamat'o scumpü strămosü —

Când se luptau Ei pentru libertate?
Și noi sä nu mai scimü cere dreptate
Sä nu mai scimü dorü tämpü glorioși?!

Contrari nu mai sciu de bucuria,
De-acum sä fimü și mai descepti...
Ei nu sciu, nu trebuie sä scia,
Cä mortü Romänulü mai reînvid,
Cä are 'n peptu-i șapte vieți.

Susü inimile, susü cu toți,
Și limba, legea strămoșescä
Sä le scäpämü din gura morței,
Uniți luptändü și 'n contra sorței —
Cä 'n veci națiunea sä trăiescă!

Boziasü, 1891.

V. B. Muntelescu.

Olympia, templulü și statua lui Joe olympiculü, jocurile olympice, computarea timpului după olympiade

1. OLYMPIA, acelu locü renumitü în Elis, o provință în Peloponezü, unde se serbau jocurile cele mai însemnate naționale ale Grecilorü antici, situatü pe țermurulü nordicü alü Alpheului, unde acesta se împreună cu riulü Clodeus, apröpe de antica cetate Pisa și nu departe de Miraca de astăzi. Intregü loculü, care purtä numele Olympia, era împärtitü în trei pärti, aflätöre una lângä alta lângä riu: prima parte fü Olympia propriä, a döua dealulü lui Saturnü și a treia berculü lui Joe, numitü Altis. Venindü omulü din spre Mare inträ în Olympia propriä, unde se aflau casele locuitori-

lorü aședați acolo și edificiile necesari la serbarea jocurilorü olympice, anume: hippodromulü, loculü pentru alergatulü cu caräle și cu cai, avea o lungime de 1200 urme grecesci și o lätime de 600 urme. Era märginitü de o parte de unü șirü de coline micute naturale, pe cari erau întocmite locurile de ședutü pentru publicü, de partea opusä de unü valü maiestritü de pämentü, pe care erau asemenea întocmite locuri pentru publicü.

Indereptulü hippodromului se afla stadiulü, loculü unde se țineau luptele de emulare în alergatulü cu picioarele și alte deprinderi corporale. Era edificatü din päträ și încungiuratü de unü

valū de pământū, avēndū o lungime de 600 urme grecesci și o lățime proporțională.

Intre hippodromū și stadiu se afla unū edificiu, ce servia ca barieră, constătorū din unū porticū și din o curte spaciōsă, carea avea figura unui ciocū de naiă, ai cărei muri se apropiu totū mai tare de olaltă spre capētū, lăsāndū printre dēnșii o deschidēturā destulū de mare pentru ca sē pōtā trece mai multe carā alătura. In acēstā curte erau edificate în liniā drēptā unulū după altulū mai multe edificii pentru carā și cai, cari, pentru încungiurarea neînțelegerilorū, se împărțiau prin sorți, deōrece unele erau mai avantagiōse decâtū altele. Atātū hippodromulū cātū și stadiulū erau decorate cu statue, altare și alte lucruri de artă. Aci sē acățau și tablele, pe cari era scrisā ordinea jocurilorū înainte de începerea acelorā.

Dealulū lui Saturnū făcea o parte din berculū Altis, care era consacratū lui Joe, era încungiuratū cu unū murū deosebitū. Pe dēnsulū era templulū Lucinei, pe dēnsulū erau și tesauriāle cetățilorū, în cari sē conservau donurile trāmise de acelea la Olympia precum și statuele cele prețioase. Aci se afla și casa, în care se adunau deputații Eleieni, cari dirigeau jocurile, numită și prytaneum sau buleterion (casa de adunare a senatului). Se afla mai departe unū gimnasiu și unū edificiu pentru reprezentațiunī teatrale. In berculū Altis se afla templulū lui Joe, numitū olympiculū, celū mai mărețū și mai pomposū edificiu. Totū aci se afla și unū templu alū Junonei în stilū doricū, încunjuratū cu colonne. Acesta era cu multū mai vechiu decâtū templulū lui Joe și cele mai multe statue aflătore în acela, de aurū și fildeșū, erau lucrate după o artă și gustū vechiu și originalū. Intre alte însemnătāți se afla în acela și cista lui Cypselus, în carea fū ascunsū ca copilū din partea mâne-sa pentru ca sē-lū scape de cursele inimicilorū casei sale. La acēstū templu se serbau și jocuri sfinte, erau conduse de unū comitetū de 16 muieri alese din cele optū semēnțiū ale Eleienilorū de o purtare nepătātă. Ele întrețineau două coruri musicale, cari cāntau imnele în onōrea Junonei. Totū la 5 ani țeseau și brodăriau unū vëlū bogatū pentru statua Junonei, care ilū desvêliau în ziua jocurilorū festive. La aceste jocuri puteau sē participe numai fete eleiene și cele 16 matrōne judecau asupra rezultatului și împărțiau premiile. Jocurile constau numai din alergarea cu picioarele. Concurentele alergau cu corpulū de jumētate golū și cu pērulū despletitū

și lāsātū pe umeri. Premiulū învingătorei consta într'o corōnă de olivū, ea avea și concessiunea, de a-și pune chipulū în templulū Junonei.

Arborii bercului Altis erau cu deosebire platanī și olivī. In acelea vedeai în tōte părțile colonne tropec, carā de triumfū și mulțime mare de statue, cari reprezentau sau deitāți sau învingători în jocurile sante. Mai multe de acele erau rădimate de colonne, unele erau aședate pe pedestale. Aci se puteau vedē peste 40 de statue de ale lui Joe, făcute de diferiți măestri și donate parte de popōrā întregi, parte de persōne private. Dintre acestea unele erau până la o înălțime de 27 urme. Partea cea mai mare o făceau statuele atlețilorū, donate sau de dēnșii sau de cetățile lorū natale, sau de popōrā, pentru cari și-au cāștigātū merite.

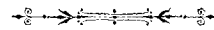
2. **TEMPLULŪ** lui JOE și statua aceluia au fostū unele din cele mai mărețe produse ale geniului anticū elinū și ale artei, ce pe atnci ajunsese în Grecia culmea înflorirei. Ambele aceste monumente sē rădicarā în timplū, ce cade între finea resbelului alū doilea greco-persicū și între începerea resbelului peloponesiacū. In acēstū tēmpū ajunsē architectura culmea înflorirei, asemenea și sculptura prin geniulū fără părechia alū lui Phidias, corōna lucrurilorū căruia și gloria neasēmēnaverā e statua lui Ioe olympiculū fără nici o îndoială. In unū epigramū sē dīce despre acea statuā, că sau deulū s'a coborītū din ceriu și s'a arātātū măiestrulū, sau măiestrulū s'a suitū în ceriū, ca sē-lū vadă. Cu asemenea însuflețire scriu și alți autori anticī despre acēlū capū de operā alū artei eline, dar' prelāngā tōte aceste nicăiuri nu aflāmū ceva date sigure asupra tēmpului, cândū s'a făcutū statua, ba nice despre templu nu. Pausanias, căruī avemū a-i mulțumī descrierea detăiatā a templului și statuei, ni spune între altele numai atātā, că Eleieni după dārīmarea cetătei Pisa și a altorū locuri, ce sē desfăcurā de domnia lorū, aū lāsātū, ca din prada făcutā sē se edifice templulū și statua lui Joe. După mărturisirea lui Strabonū cade acēstū micū resbelū în tēmpulū resbelului alū treilea mesenianū, așadarā între anii 466. și 456. a. Chr. Cu tōte acestea e lucru îndoiosū, dacā Eleieni aū începutū la clādire îndatā după finirea resbelului, ori mai multū tēmpū dup' aceea. Și una și alta dintre aceste păreri își are pārtinitori între învețați. Intre pārtinitorii primei pārerī, că atātū templulū cātū și statua s'au rădicātū îndatā după finirea resbelului amintitū, sē aflā și eruditulū Heyne, care împreună cu alți erudiți punū

facerea statuei între ol. 81 și 83 ceea ce e mai verosimilă, decâtă ce afirmă alții, că Phidias ar fi începută la lucru mai întâiu în ol. 86. Suntă unii învețați, cari tragă la îndoială, că Phidias ar fi putută găta statua în acestă tēmpă, nu din cauza greutăței adunării materialului necesarū, căci aurulū necesariū l'a avută din prădi, fildeșulū și altă materialū necesariū ușorū l'ar fi putută aduce năile de comerciū ale Atenienilorū și Corintienilorū din orientū, ba ușorū l'ar fi putută procură lucratū gata în cătățimea necesariă de prin cetățile comerciale ale Greciei, ci din causă, că maiestrulū cu anevoiă va fi putută să gate în tēmpă de 8 ani atătū modelulū, cătū și statua însași, dacă se va luă în considerare însăși marimea statuei și multimea figurilorū acomedate la aceea. Pre basa acestora se crede, că dacă a și începută Phidias la lucru în ol. 81. totuși e cu neputință să-lū fi putută găta înainte de ol. 84.

Templulū ca atare a fostū unulū dintre cele mai mărețe în întrēgă Grecia, de o înălțime de 48 urme grecești până la corōna acoperisului, de o lățime de 95 și o lungime de 230 urme. Materialulū solidū, din care s'a edificatū, fū unū soiū de marmorū falsū, pietra bianca (pētră albă) a Italianilorū, scōsă din însuși ținutulū Olympiei. Era edificatū în stilū doricū și avea două fațade, una la pronaos (partea dinainte a templului) și alta la opisthodomus (partea cea mai dinlăintru a templului, în care se păstra rechisitele sante și tesaurulū aceluia). În jurulū lui era unū coridorū de colonne, numărândū fiecare lature lungă câte 17 și fiecare fațadă câte 8 colonne, ca la Parthenonulū din Atena. Coridorulū pronaos-ului avea trei rēnduri de colonne, ca la Parthenon, la tēmplulū lui Theseu. Colonnele erau canalate subțindū-se nesimțitū dela basă până la capitela fiind aședate directū pre basa edificiului, ca colonnele dorice la tōte templele mari din Grecia, Italia și Sicilia. Spațulū internū era împărțitū prin două rēnduri de colonne în trei părți (năi) Pronaos-ulū era despărțitū de opisthodomos, ca de regulă, prin unū murū. Înaintea portalului, care conducea din partea din afară în cea din lăuntru a templului era o perdea, despre carea amintește Pausanias, ca de unū lucru asiricū de lână de colōre purpuria, donatū de regele Antiochū. Să pōte, că'lū acățau și înainte statuei deului, pentru ca să o scutēscă de pulvere. Pentru lumină erau lăsate deschidēturi în acoperișū. Arhitectulū a fostū unū Eleianū cu numele Libo. Pre vērfulū frontonului dinainte a

templului era dina învingerei de metalū auritū. Lângă dēnsa unū scutū de aurū, decoratū cu capulū medusei. La capetele extreme ale acoperișului erau două vase aurite, donate de Lacedemonieni în memoria învingerei raportate asupra Atenienilorū aliați cu Argivii, după cum arată această inscripțiunea de pre numitulū scutū. Cămpurile ambelorū frontōne erau decorate cu lucruri de sculptură, cari reprezentau scene din istoria deităței, căreia era dedicatū templulū ori alte scene. Deōrece Joe era prostatulū jucurilorū olympice, se vedeau la ambele fronturi ale tēmplului și pre uși scene făcute din bronțū din viēta unorū eroi, cari ș'au căștigatū renume în jocurile olympice.

(Va urmă)

Çibleșulū.

În grupulū, ce constituie munții Rodnei, unulū dintre piscurile cele mai înalte e muntele Çibleșū, care formēză *triplex confinium* între comitatele Bistrița-Năseudū, Solnocū-Dobăca și Marmatia.

Acestū munte are înălțimea de 1842 metri. Cu privire la numirea muntelui *Çibleșū*, unū scriitorū susținū cu mare probabilitate, cumcă această numire e formată după numele deitei Cybele și respective după muntele miticū Cybele și Cybeles în Frigia, după cum se presupune în ținutulū Celena, despre care scrie Ovidiu¹⁾, Virgiliu²⁾ și Catulus³⁾. — Cybelye ori poeticū de regulă Cybebe era o deită frigiană, pe care Romanii o identificau cu Ops soția lui Saturnă.

Despre *Çibleșulū* nostru încă este o legendă, pe care ni-a păstrat'o Kőváry László, istoriculū maghiarū în opulū său: „O sută de legende istorice“⁴⁾, în care la pag. 86 sub titlulū: „A cziblesi tündér-kert“ (grădina deinelorū de pe Çibleșū) scrie următōrele:

„Cine se nu cunoșcă Çibleșulū, care bate cu vērfulū său în nori? Toți ilū cunoscū, dar cu atătū mai puțin au călcatū vērfulū lui, și s'au desfățatū în grădina măriestră a naturei.

Acela, care a petrecutū o di aici pe acestū vērfulū mai 6000 urme înaltū preste nivelulū mării și a vēđutū aici rēsărindū sōrele, a vēđutū marea de negură sub picioarele sale, apoi împrășciindū-se negura a vēđutū de cătră Maramurēșū fata morgană, orașă, riuri, arătândū grădini măestre în tablourī de vērfulū de ne-

¹⁾ Fast. IV. 249 și 363.

²⁾ Aeneis III. 311.

³⁾ LXIII. 6. Cf. Lübker la Horatius od. I. 16. 5. Mart. 1. 71. 10 sequ. și Burman la Anthol. Lat. 1. 53. 1. p. 29 sequ.

⁴⁾ Kőváry László: Száz történelmi rege, Kolozsvártt 1857.

gură și a vădută sub piciorle sale șerpundu fulgerile: — numai acela pôte înțelege cum au locuită aici ținetele, cum a putut rămâne aici numele unei grădină, pe care poporul până în ziua de astăzi o numesce grădina vrăjitorilor. (Kövényrie: „gregyina vrezsitorilor“) adecă grădina ținelor.

Aici între baricadele vulcanice înverdesce ună ritoră netedă de câteva sute de pași, care e împestrătată cu tufe de agreși (cócăză), strugurași (veres szöllő), mușchiu islandic și cu tufe de rădăcină dulce, precum și cu cele mai frumoșe flori de câmp, ca și cum ăre-cine ar fi făcută o grădină.

În Septemvrie, când înfloreșu florile, se presintă înaintea ochilor noștri aspectul cel mai frumos.

Cine a ordinară această grădină frumosă măiestră? Natura ori mâna omenescă, nime nu e în stare să spună. Numai legenda vorbesce despre dânsa, o atribue unei ținete, pe care ămenii fără carte o numesce Țibleșu, iar cei ce știu carte Țibele și trăiesc în acea credință, că după-ce Roma a ajuns în posesiunea acestui munte, aici a venită o preotășă frumosă a Țibelei, ăței celei frumoșe din mitologiă, și acea preotășă a făcută această grădină minunată în singurătatea naturei sălbatice.

Oră și cum se fiă numirea Țibleșu, ni aduce aminte de muntele frigiană cu numele Cybelus, adecă de acel munte, pe care regele de acolo a espus pe fica sa Cybele, pentru-că nu a născută fiu și pe care acolo au supt' o leiă până ce au aflat' o păstoră.

De altminte și lângă Alba-Iulia, (unde a fostă Apulum) încă este ună deală numită Bilak, pe care crescă așa de multe plântă vindecătore, încântă legenda poporului susține, că acelea le-a plântat acolo ăre-care prinsă din timpurile vechi.

Atăta scrie Kövényrie despre legenda Țibleșului, la ce observă numai atăta, cumă e mai multă posibilă, că numirea muntelui Țibleșu e formată după numele ăței Cybele, care a fostă cunoscută și onorată în Dacia Traiană (după cum scrie Catanci în Geografia locuitorilor dela Dunăre în cartea a VIII-a pag. 357) și care a fostă ăței munților, după cum scrie Meenas la Diomede cartea a III-a pag. 514.¹⁾

Nestoră Șimonă

¹⁾ Din această cauză află mai corectă a scrie Țibleșu, decâtă Țibleșu, după cum scriu unii.

Ōra despărțirei.

Iubită! dela sinu-ți de farmecă dulce plină,
Din zarea iubitore a ochiului tău blândă
Destinul meu mă smulge, începe crudulă chină,
Căci ōra despărțirei aude-se sunândă.

Prin chaosulă vieței de chină și de durere
Când sôrtea nemilôsă mă va mână mereu,
Unica mea speranță, unica-mă mângăere,
Va fi, iubită scumpă, numai amorulă tău.

Și rața iubitore din ochiulă tău va bate
În calea mea sinistră și o va lumină,
Er' eu prin păcla dêsă, prin ăpte voiă străbate
Conduș de scumpa rața și ăra-și te-oiu află.

Și'n lumea fericirei mă voiu'naltă cu tine,
Viეტă ni-a fi visulă și viետă dulce visă;
Vomă rîde chiar de môrte și de-ale ei suspine
Pe aripile lui Amoru plutindă spre paradisă.

Dar ōra despărțirei aude-se sunândă,
Și dela sinu-ți fragedă, de farmecă dulce plină,
Din zarea iubitore a ochiului tău blândă
Acuma mă răpesce ah! crudulă meu destină.

Cernăuți.

Jorgu Toma.

O surprindere.

Novelă de J. B.-. trad. de Camilă B...

Dămnă Sidonia de Felden sosise cu trenulă de sêra la Ischl. Luă o birjă și ăise să o ducă la otelulă Bauer. Ea își depingea cu coloră vii momentele de revedere. Bărbatulă ei o accepta d'abia după două ăile; pentru ca să-i facă o plăcere adevărată ea își terminase cura dela Marienbad cu două ăile mai 'nainte și voia să-lă surprindă în Ischl. Inima ei palpita puternic, când trăsura suia dealulă. Ne dândă nici o atențiune frumoșei natură, ea era preocupată exclusivă numai de ideia, cum elă încântată de bucură o va strînge în brațele sale, elă, care o adora, care îi scria în fie-care ăi, că fără dânsa elă nu află nici o plăcere în viետă de acolo, și cum i va mulțumă elă de frumosă, că i-a procurată această surprindere neacceptată.

„Domnulă de Felden e acasă?“ întrebă ea de portară după ce ajunse la otelă.

„Domnulă de Felden“, răspuse acesta, „a plecată de ădă dimineță cu dama cea tînără pentru o partie la Aussee și se va reîntorče probabilă numai mâne la amiădă.“

Tînăra dămnă tresări.

„Cu care dămnă tînără?“ întrebă ea mirată.

„Cu d-șora Edel“, răspuse portarulă laconic.

„Locuesce d-șora Edel totă aci?“ cestionă dămnă Sidonia.

„Nu, ea locuiesce în Kaltenbach, vine însă în fiecare zi în sus și petrece ziua într-o singură societate de feldezenzi.“

Tânăra damă reflectă, dacă după cele ce tocmai auzea n'ar fi consultă, să-și observe pe bărbatul ei, care a plecat cu o damă tânără la Aussee și se va întoarce numai mâine. „Dă-mi o odaie!“ zise ea scurt.

Insuflețitoria bucurii a revederii a făcut loc unei dureri înțepătoare. Cum bărbatul ei, care era cu douăzeci de ani mai bătrân ca ea, în hatirul ei ea renunțase la toate plăcerile tinereții, în absența ei să fi — dar nu, ea nu cuteză să-și termine ideea. — Pentru ca să se distragă, deschise o ferăstră.

Înainte ochilor ei se deschidea o panoramă admirabilă de frumoasă, care însă acum o lăsa cu totul rece. Nemulțămită cu sine însăși se scoborî în parcul de cură, care acum era pustiu și gol. Dâna Sidonia era singură — nu cunoscea pe nimeni, nu voia să cunoască pe nimeni și se ținea, că e una din femeile cele mai nefericite. Dar acum — și ore se-și credea ochilor — colo pe banca aceea, ea recunoștea pe bărbatul ei, care tocmai se rădica, din brațul unei dame tinere, îi ia șalul pe braț și apoi după-ce făcând câțiva pași, simțind că totuși e cam răcoare, i-lu puse cu multă băgare de seamă pe umeri. Trăgându-și vâlnul strâns pe față ea se decise a-i urmări.

„Acum după ce ați dimineta am admirat minunile grandioase alpine“ — auzi ea pe bărbatul ei zicându: „să dăm tributul convenit și stomacului. Încă un supeu și apoi te conduc acasă.“

Cei doi își grăbiră pașii. Puțin după aceea dâna Sidonia îi vedu ocupându locu în salonul de sticlă al otelului, ea putea observa prea bine, cu ce atenție delicată se îngrijia bărbatul ei de o copilă frumoasă blondină ca de șapte-spre-zece ani. Elu îi netedea bucele de pe frunte, cu plăcere privia elu la fața rumenă a acelei copile, ce părea atât de nevinovată și se părea, că în ochii ei vineț elu aflase o lume de fericire. După ce cinaseră, ea îi sêrută mâna, pe care o ținu mângâindu-o în a ei. Dâna Sidonia era ea și cum i-ar străpunge cineva inima cu cuțite.

„Cochetănerușinată“, murmură ea pentru sine, „atât de tânără și așa de stricată!“ Apoi vedu, cum ei se sculară și cum după aceea brațul la brațu părăsiră otelul. Înaintea unei case din strada *.* se opriră.

„Mulțămescă frumosu pentru plăcuta zi, ce o am petrecut împreună!“ zise tînăra copilă, întințându-și gurița spre a fi sêrutată; elu o îmbrățișă cu totă căldura.

„Ne întîlnim mâine în grădina de cură?“ o întrebă elu ținându mâna ei în a sa.

„Dacă mă voi pute scula de timpuriu“, rêsponse ea, „viu eu la tine să te iau. Încă o strîngere de

mână și copila dispărî în mica căsuță, iar domnul tomatnicu luă drumul spre otelul Bauer.

Câtu de bucuros s'ar fi descoperit acum dâna Sidonia și și-ar fi descărcat supărarea inimei sale într'un torentu de reproșuri, dar ea voi să observe și mai departe, voia se afe mâne, că cine este cea damă și se o dee de rușine în publicu.

Cu portariul se înțelese, să nu spună domnul de Feldezenzi nimic, că o damă a întrebat după dânsul; o jumătate de oră după bărbatul ei intră și ea în otel, se furișă cu grabă în camera ei parter, se aruncă plângându pe patu și după o noapte petrecută în suferințe torturătoare, d'abia spre ziua unu somnu binefăcătoru îi închise ochii. Când se deșteptă era erăși tristă. Cu totul altcum își imaginase ea această deșteptare! Tocmai pe când privia ea pe ferăstră, trebu să îngălbinescă, căci cea persoană pentru ea atât de urită îi apărî mai înteu pe stradă.

Ea venia în mână cu un buchetu de flori de câmpu. Era frumoasă ca o rosă d'abia înflorită, cea ce trebuia să o recunoască chiar și d-na Sidonia. Ea întrebă pe portaru, dacă domnul de Feldezenzi așit deja.

„E încă în odaia lui!“

„Mă ducă deci la elu în sus, să-i ducă aceste flori!“

Și ușoră ca o gazelă sui ea treptele fără să aibă nici cea mai mică presimțire, câtă durere căusa ea acelei dame palide și tinere, care stăpânită de mânie și iritare ar fi în stare să alerge după ea și să o maltrateze, dacă o slăbiciune momentană nu o ar fi împedat să face și numai unu singuru pasu.

După o pauză de o jumătate de oră, în care dâna Sidonia a gustat toate torturile infernale ale gelosiei, ea vedu pe bărbatul ei părăsindu otelul mână în mână cu cea damă tânără îmbrăcată în negru. Iute și de grabă își luă pălăria și vâlnul, ca să-i urmărescă...

Cătră prânđu revêdu ea de nou pe bărbatul ei cu cea damă tânără trecându dealungul salonului de mâncare; elu comandă să-i ducă prânđu susu în odaie și apoi amândoi se duseră fericiți și veseli totu așa, cum îi veduse în dimineta cea.

Acum în fine se decise. Veduse și observase destul și inima ei era plină de totu; elu avea să se justifice, cum a putut cuteză, ca în absența ei să între în nisece relațiuni, cari erau egal de rușinatoare pentru amândoi și făceau imposibilă conviețuirea loru de venitoru.

„Care e odaia domnului de Feldezenzi?“ întrebă ea pe chelnerul de odăi.

„Odaile Nr. 12 și 13“, rêsponse acesta.

Ea sbură pe trepte în sus și cu inima palpitându de iritare ajunse la Nr. 12. Ușa era întredeschisă;

uitându-se prin crepătură ea vedu, cum copila scose unu scaunū legănătorū pe balconū, lăsă marchisa în josū, apoi cum luându pe d-lu de Felden de brațū îlū conduse afară, recorindu-lū cu eventaliulū ei, apoi după ce se aședă pe scaunū îi aduse pantofii și diariulū și tôte acestea ea le făcea fără nici o cochetăriă, cu atâta grațiă și bunăvoință firăscă, încâtū femeia iritată în supremulū gradū, își puse întrebarea: „Sē fiă ea în faptă una din acele persōne“ — și nu-și putū termină cugetarea, pentru-că acum bărbatulū ei luându copila de mânā îi dīse:

„Anicuțo, am de cugetū, sē plecū astă-sērā spre întimpinarea mătusei tale și sē o preparū pentru prezența ta. Tu vei cunōsce pe Sidonia și o vei și iubi. Ea e unū ângerū de bunătate, o femeică rară, în care tu vei aflā o a dōua mamă. Eu nu i-am amintitū nimicū despre pierderea, pe care o am suferitū; ea scie câtū de multū am iubitū eu pe sora mea și ce impresiune adēncă a trebuitū sē facă mōrtea ei asupra mea; de sigurū, că ea și-ar fi întreruptū cura și ar fi venitū încōce ca sē mē consoleze. Acēsta nu o am voitū eu, pentru că ea trebuie sē fiă cruțată de ori-ce iritare. Pentru ca sē nu o spariu îndată, am și depusū de ieri florulū de doliu; ea e nervōsă și trebuie cruțată. — La trei ore plecū la gară; lasū în grija ta sē-i împodobesci camera ei cu flori, grădinariulū îți va pune la dispozițiune cele mai frumōse rose. Ascēptă-ne mânē sērā la gară; după-ce va veni Sidonia, apoi te vei mutā cu miss Lee a ta cu totulū la noi, unde vei aflā érāși unū scutū, că — dar ce e asta?“ se întrerupse d-lū de Felden, ascultândū cu îngrijire, „audū suspinândū!“ Elū se duse spre ușă și mai nainte de a o fi deschisū de totū, îlū încinseră douē brațe, sārutārī ferbinți încālđirā obraji lui și o femeică de jumătate leșinatā, tremurândū de agitare sēplecă pe peptulū sēu.

„Sidonio, ce-ți e? Tu aci?“ esclamā elū cu mirare, „și așa de agitatā? Ce s'a întēmplatū? Scumpa mea vorbesce, rēspunde, reculege-te!“

Dar ea nu încetā a plânge și trăgēndū la sine pe copila îmbrăcatā în negru, dīse cu vocea înecatā de lacrēmī: „Tu Anicuțo, prototipulū bunului Edel, pe tine te-am pututū eu necunōsce! Pe tine!“ — și rusinatā și regretândū, dar cu inima ușuratā mărturisī ea, în ce prepusū uritū a avutū pe bărbatulū ei și cum a espiatū acēstā greșelā cu tôte chinurile iadului.

Când după aceea mai venea vorba despre „surprinderea“, ce voise ea sē-i facă bărbatului și își făcea imputārī pentru prepusulū avutū, acesta o sfātuia ca pe viitorū, pentru ca sē-și cruce astfelū de iritare nefundată, sē nu se mai eugete la astfelū de surprinderī, sē aibă ceva mai multā încredere în bărbatulū ei și sē-și stăpânescă mai bine nervii.

Hygiena gurei.

Despre îngrijirea dinților.

Curățenia între tôte
Ajută la sănătate.*

Dinți sănătoși și frumoși suntū podōba gurei. Dinți, dacā suntū bunī, înlesnescū fōrte multū digestiunea (mistuirea), căci este sciutū, că cele mai multe bōle de stomachū provinū din causă, că nu avemū dinți, fiind-că alimentele mai nainte de a trece în stomachū, trebuescū bine sfărimate în gură cu dinți.

Așadar cunoscēndū ce mare însemnătate au dinți la omū, ei trebuie bine păstrați, căci pe lângă acea, că din lipsa lorū provinū cele mai grele bōle de stomachū, după cum spuserămū mai susū, dar este și fōrte uritā gura fără dinți.

Spre a păstrā dinți în bună stare, trebuie a nu mănecā numai carne simplā, ci amestecatā cu verdețuri, căci carnea rēmāne mai lesne printre dinți și-i stricā. A nu bē apă sēu alte bēuturi reci după mănecārī calde; sau caldū după rece, căci se pōte întēmplā, ca după ascemēni schimbārī repedi sē plesnescă smaltulū dinților, și din acēstā causă se producū dureri de dinți și atuncī dinți se stricā și cadā. Asemenea trebuie a ne feri a nu sparge cu dinți lucruri tari, precum: nucī, alune, zăharū etc.. Stricarea dinților provine mai alesū din mănecārī zacharate în cantitate prea mare. Fisiologii moderni au constatatū, că măscle sănētōse puse într'o soluțiune de zachărū, după câteva zile devinū moi.

Dupā fiă-care mănecare sē se spele gura cu apă puținū călduță, spre a se curăți de mănecarea, care a intratū printre dinți, căci dacā acēsta se lasă, putreșesc și produce unū mirosū greu și dureri de dinți.

Dinți se conservā prin curățenia, spālându-i regulatū în tôte zilele cu apă puținū călduță și cu o compozițiā de prafuri.

Cele mai bune prafuri suntū cele următōre, cari se preparā dela farmaciā:

Pulvere de Sepia, pulvere de alumen crudū, din fiă-care câte unū gramū; pulvere de cremor tartarū 8 grame; pulvere de cōjā de China și pulvere de cōjā de casearila din fiă-care câte 3 grame; pulvere de iris florentin (mieșunele) 20 grame, și oleu de mentā (ismā) 3 picăturī; tôte acestea se amestecā bine și se spalā cu o periā mōle pe dinți în fiă-care diminuețā.

Sau a se luā totū dela farmaciā (spīteriā, apotecā) următōrele prafuri compuse din:

Pulvere de quinquina, cărbune vegetalū, din fiă-care câte 6 grame; Cremor tartar și Chloratū de potasā din fiă-care câte 3 grame; apă de Colonia și

* Veđi „Manualulū Cateheticū“, de Basiliu Rațiu, pagina 78. — Gherla 1888.

esență de mentă (ismă) din fiă-care câte 3 picături; a se amestecă bine și a se spăla pe dinți în fie-care dimineță cu o periă môle.

La țără unde nu se află farmacia și nu se potú procurá aceste prafuri, pôte ori-cine să înlocuiescă aceste prafuri prin: carbune de lemnú de teiu bine pisatú 2 linguri de mész; sare 2 lingurițe micé și o jumătate de linguriță de prafú de Caryophilata (cuișóre), sau în lipsa de cuișóre se va pune prafú de foi de mentă (ismă). Aceste tóte bine amestecate și făcute prafú fórte măruntú compune celú mai bunú mijlocú pentru conservarea dinților.

La multe persóne se întéplá de le mirósá fórte urítú gura. Acestú mirosú pôte proveni sau din stomachú sau din cauza dinților stricați și réu îngrijii.

Când mirosulú provenitú din cauza stomachului se desvóltá réu, se va luá purgative (medicamente, cari provóeá eșirea afará); iar în casú, când nu trece, atunci trebuie a se consultá unú medicú specialú. Iar când mirosulú provine din cauza dinților, atunci trebuie a se curáti bine gura cu unulú din prafurile, ce le-amú indicatú mai susú, sau a se cláti gura cu urmátórea com posițiá, care se va luá dela farmacia (spíțeriá, apotecá) și care este fórte buná: Infusie de althae 125 grm.; Glyceriná, Licoarea Labaraque din fie-care câte 15 grame; Tinctura mirrhæ și tinctura lavanda din fiă-care câte 7 grame; a se amestecá bine într'o sticlá și a se cláti gura de 2 sau de 3 ori pe zi.

Sau: Infusie de flori de camomila (mușetelá) 300 grame; Glyceriná englesá 80 grame și apă chloratá 15 grame. Se va amestecá bine și se va cláti gura de mai multe-ori pe zi.

La mulți ginginile suntú fórte slabe, ast-felú, cá la cea mai micá atingere începú a curge sânge din ele. Celú mai bunú remediú contra acestora este a se frecá ginginile de mai multe ori pe zi cu unú petecuțú curatú de pânzá și cu prafú de borax. Asemene este buná pentru acésta apa de hreanú (armoracia cochlearia); se pisézá hreanulú bine, se pune puținú rachiu (vinarsú) și apă, se pune de fierbe, pe urmă după ce se răcesce ce clátesce gura de mai mule ori pe zi. Asemene este buná și apa de pelinú (absintú); se pune se fərbá apă cu frunđe de pelinú și după ce se răcesce se clátesce gura de mai multe ori pe zi.

Dupá cum amú dísú mai susú, din cauza ne-îngrijirei dinților devinú dureri de dinți. Când cineva suferé de dureri de dinți, trebuie a se feri de rēcélá. Va face gargará cu ceaiu de nalbá (malva) sau de macú (papaverum); ér dacá gingina și fața este umflatá, se va pune cataplasmu cu faimá de inú. Se va luá sulfatulú de chininá unú gramú în dóuë rënduri, adecá la fie-care 2 óre unú prafú. Se va pune în dinte sau măsea, dacá suntú găurite, o bucatá de bum-

bacú muiatú în untú de cuișóre (olium cariophili aromatici); sau a luá dela farmacia urmátórea compositie: Creosot 25 de centigrame, Ether sulfuricú unú gramú, și chloroformú unú gramú 50 centigrame; se va amestecá bine, după care se va muiá puținú bumbacú în acestú lichidú și se va pune în dinte sau măsea dacá suntú găuriți. Acestú medicamentú trebuie bine păstratú a nu cádé în mâna copiilorú, căcé este vátámătorú.

Ori în ce casú, este multú mai bine, dacá măselele sau dinții suntú stricați, se se scótá, căci de multe-ori pentru unú dinte sau măsea stricatá, se stricá și alți buní.

Mai repetú încá odatá, cá îngrijirea dinților îi conservá pentru multú timpá, este unulú dintre cele mai de frunte lucruri. **Dr. Elefterescu.**

Literatură poporală.

Colinde.

Doi boieri bătrâni

Domnulú nostru—(se repeșce după fiecare versú.)

Precum se ruga

D-șeu le da:

Mész galbióra

Galbiná de cérá,

De-asupra pe mész

Merutú răsáditú,

Cu mere de argintú,—

Ventulú trágáná,

Merele pica,

Frunđele sub mész,

Merele pre mész;

Angerú veniau

Și le culegeau

Și 'n ceriu le duceau

Și le împărțiau

Totú în porți de raiu

La fete de craiu

Învérte-mi-te rótá 'n casá

Cunú colacú de gráu pe mész,

Cátú rotíța plugului,

Cátú bertíța stogului. —

Cá 'n mijloculú celú de satú

Facú jidanú — unú mare sfatú,

Cá se prindá pe Christosú,

Pe Christosú nu l'o aflatú,

Domnulú sântú l'o apărátú —

Maica sfântá nu l'a datú;

Dar ei totuși cá l'o prinsú

Și-apoi ei l'o restignítú,

Pe-o cruce mare de bradú

Pe muntele celú 'maltú, —

Când cuiele le bâtea,

Sângele păréu curgea,

Maica sfântá-lú spriginia,

Totú în páhărelú de-argintú,

Sé fie de miruitú

Cátú-omú trái pe páméntú.

O convorbire de Crăciun.

după E. P.

Pre mēsa rotundă în mijlocul odăiei se află pomul de Crăciun. Fire aurii și arginții, stele sclipitoare și prisme de sticlă briliéză printre ramurile verzi, dar luminile sunt stinse și împreună cu ele și primele impresii ale acelor momente sublime. —

Serbarea e dară finită și noi ședem în sala de mâncare în jurul mesei bogată aranjate. — Tată, mamă, bunică și „noi“ amicii familiei. Prin mirosul de brad, care pătrunde cu intimitate din salonaș, se amestecă aroma unui punciu puternic, ér conversația noastră decurge acuş veselă, acuş mai seriosă. În odaia de alături se aud glasurile pruncilor. — Bunica merge la dinșii, îi mulcomesc și îi învață cum se se jõe, ba li spune lucruri, de cari ei se miră și o grămădesc o mulțime de întrebări, cari de cari mai naive.

„Așa-su copii!“ — dice bunica întorcându-se éráș la mēsă. Când eram de optă ani cu ocasiunea Crăciunului seriam ángerului epistolóre, se-mi trămită o pēnă, cu care se potú serie frumos. Seriam pe-atunci — v'o spunú fără șfială — fórte uritú. Ángerulú imi ascultă rogarea și eu primii în pomú o pēnă, care, fiindcă acum la scrisú aveam mai multă grijă, ca se nu supēru pe ángerú, avú unú efectú minunatú. Era unú timpú frumosú acela . . . și cum ni se umple inimile de plăcere chiar și numai la amintirea lui și ni se pare, că intinerimú. Acesta este farmeculú serbătorei Crăciunului.

„Dar nu întregulú farmecú,“ replică tata. Cea ce mai multú ne îndulcesce acéstă serbare, este simțulú pentru familiă și amicii. În aceste zile cu toți ne nisuiimú a ne surprinde unulú pre altulú câtú se póte mai plăcutú adecă cu toți ne gândimú mai puținú la cea ce avemú se primimú decâtú la cea, cu ce vremú se surprindemú și chiar fiindcă tóte gândirile nóstre se învêrtú prelângă unulú și acelașú punctú, tocmai aici jace farmeculú serbărei de Crăciunú.“

Tata nu finise încă și bētránulú doctorú deveni impacientú, érá pre fața-i incuadrată cu o barbă suriá se ivirá priviri aludátore. „Cadouri de Crăciunú!“ tăia elú cuvêntulú. „Despre astea s'ar poté desbata unú capitolú întregú. Ore se dau aceste totdeuna din iubire? Nu este óre acéstă serbare numai unú obiceiú modernú? Nu de multe ori chiar o datorință neplăcută? Câtú pentru mine așú fi gata ori când a renunță la multe cadouri, cari mi se trămitú în casă, pentru câteva óre petrecute într'unú cercú intimú familiarú. Și încă cu atâtú mai vêrtosú, find-că de multe

ori prelângă cea mai mare bunăvoință, poți se faci unú cadou nenimeritú!

Veni apoi în discusiune, că cui îi succede mai ușorú a pătruide cu cugetarea în inimile altora? — bărbaților sau femeilorú? — ér în urma acestora povestii eu o istoriá despre unú ciasornicú.

Este adecă istoria unui ciasornicú cu musică, care spre neplăcerea mea, m'á fostú adusú odată în casă ca „darú de Crăciunú.“ Nu multú după aceea, zăcea ca o mobilă incomódă într'unú unghetú întunecosú. Odată imi plesni prin capú se-lú facú și eu „cadou“ la cineva. Mē aflam într'o familiă cunoscută. Fără șovăire adusei conversația într'acolo, câtú de frumosú este într'o casă unú ciasornicú cu musică, și cum ne înveselescú totdeuna frumoșele lui melodii, alungêndú adeseori indispozițiile cele mai urite. Toti erau de părerea mea și spre tainica-mi bucuriá se născú unú interesú viu pentru astfelú de ciasornice. Dară ce se vedú? La Crăciunú, când tocmai eram ocupatú cu pachetatulú „netrebnicei mobile“, de care acuş aveam se scapú, unú servitorú veni și-mi aduse ca „darú de Crăciunú“ unú ciasornicú de aceeașú natură. Astfel eu în locú se scapú de ceasorniculú meu, am ajunsú în poziția de a poșede acum dóuē. Istoria mea se primí cu unú rísú generalú.

După aceste începú doctorulú:

„Dacă suntemú tocmai la spusulú poveștilorú voiú istorisi și eu una. Nu trebuie se credeți, că nu simțescú și eu împreună cu voi, că nu reinvie și în mine tinereța, că sum nesimțitorú pentru poesia vieței familiare, care la Crăciunú își desvălesce farmeculú mai puternicú. Auđiți dară, ce cu mulți ani înainte mi s'á întêmplatú odată în séra de Crăciunú! Pomii, cari clipiu după geamuri, stradele liniștite, restaurantele părăsite, în fine totú, totú me necăjia grozavú, imi era de nesuferitú și acasă nu voiam se mergú, căci simțiam, că acasă ar trebui se înghețú. Mai bine deci pe afară prin nemilosulú gerú, înainte pe lângă șosea totú mai departe! Mē cugetam la sêrmanii părinți, cari aveau prunci și cărorá le lipsiau cele trebuincioșe pentru traiu. Și cum înaintam așa înainte, îngreunatú de mi de gânduri, vedui de-odată, cum se rēdică de pe pământulú învêluitú cu nea unú băiatú și fuge înainte. Imbrăcămintea i era sêrăcăciósă și capulú învêluitú cu o basmană învechită. Nici-odată nu simțisem adevêrata miseriá omenescă, ca în momentulú acela, când vedui pe bietulú omulețú așa singurú-singurelú prin întunereculú nopței. Dar unde voia elú? Părăsise șoséua și prin apropiere nu se vedea nici o locuință? Cu rezoluțiune îi urmași și — unú cugetú înfiorătorú imi sta înainte, unú cugetú de necređutú. Auđiam vuetulú fluviului și mē întrebam, dacă ar fi posibilú, ca unú copilú se cugete la sinucidere? În acelașú timpú

începui însă și eu a fugi și... a avea era așa. Elu sta deja lângă țermu, când ilu prinsei cu repeziune de capu, voia să sară în riu. Și când în urmă îi ținu lecția cuvenită, cum a pututu să cugete așa ceva, se facă mamei sale o întristare ca asta și alte multe, îmi istorisi plângându, că elu nu are mamă, nici tată chiar și că domnulu său și fără de acea lipsitu de totu are multu copii și nu li-a pututu cumpără nici măcaru... unu pomu. Ei, după acestea am făcutu ce-mi impunea datorința. Dar pentru sërmanulu băiatu a fostu prea târziu; elu se bolnăvi și câteva luni mai târziu totuși ajunse acolo unde pornise. Dară din ziua acea înaintea mea Crăciunulu este mai multu ca o festivitate familiară, mai multu, ca o di a visărilor din trecut... ea este o festivitate, ce îmi aduce înainte pe cei lipsiți și este o festivitate, ce mă mișcă, ca să saru în ajutorulu loru.

Cu toți recunoseurămă, că doctorulu vorbise înțelepțesce, și conversația se fini prin o colectă făcută pentru ajutorarea celor lipsiți din comuna noastră.

Leontina.

Din caracterele lui La Bruyère.

Comunicate în românește de I. Barițiu.

(Urmare.)

Numai singurū motivulū face meritulū faptelorū omenesci, ăr desinteresarea le face perfecte.

*

Acela e bunū, care face bine altora. Dacă elū suferu pentru binele, ce-lū face, elū e prea bunū; dacă suferu din partea acelora, căroru li-a făcutu bine, atunci elū e de o bunătate așa de mare, încātu acea nu se mai pôte mări decātu numai mărindu-se și suferințele lui și dacă elū mōre, virtutea lui n'ar fi potutu cresce mai multu; elū e eroicū — e perfectū.

*

Bărbați și femeile convinū arareori asupra calitățilorū unci femei; interesele lorū suntū prea diferite: femeile nu-și placū una la altă pentru aceleași calități, pentru cari placū bărbațilorū; o miie de maniere, cari aprindū în aceștia pasiunile cele mari, între ele escită aversiune și antipatie.

*

Vi-ași dori (adecă femeilorū) să fiți copile și copile frumōse dela treispredece până la douăzeci și doi de ani și de a deveni apoi după această etate unū bărbatū.

*

Dacă femeile ar fi în realitate așa, cum devinū ele prin mijlōce artificiale și și-arū perde într'unū momentū totă frăgețimea feței lorū, arū avé fața așa de aprinsă și plombată, precum și-o sulemenescū ele prin colorile, de cari se servescū, ele arū fi neconsolabile.

*

O femeia cochetă nu renunță nici decum la pasiunea de a plăcē și la opiniunea, ce o are despre frumșeta ei; ea consideră timpulū și anii ca unū ce, care încrețesce și face urite numai pe celelalte femei; ea uită cu totulū, că etatea e înscrisă pe față; aceeași toaletă, care de altă-dată a înfrumșetatū juneța ei, desfigură mai târziu persōna ei și luminéză defectele bētrâneței sale; întrecătura și afectarea o însotescū la durere și la friguri; ea mōre împodobită și cu panglici de colorū vii.

*

Femeile se gătescū pentru amanții lorū, dacă i ascēptă; dar când suntū surprinse uită de starea în care se află; ele atunci nu se mai vedū, față cu cei indiferenți arată mai multă îngrijire, simtū disordinea, în care suntū, se adjusteză în prezența lorū, sau disparū pentru unū momentū și revinū apoi gătite.

*

O față frumōsă e vedenia cea mai frumōsă și armonia cea mai dulce e vocea aceleia, pe care o iubimū.

*

Plăcutulū e ceva arbitrarū: frumșeta e unū ce cu multū mai realū și cu multū mai independentū de gustū și de opinie.

*

Putemū fi atinși de unele frumșeti atât de perfecte și de unū meritū atât de mare, încātu ne sffimū a le vedē și a le vorbi.

*

O femeia frumōsă, care posedu calitățile unui bărbatū onestū, e cea ce are lumea mai deliciosū, cineva află în o astfelū de femeia meritele ambelorū sexuri.

(Va urmă.)

Diverse.

Sciri politice. Noulele alegeri se voru efectui dela 28 Ianuarie până in 6 Februarie c. Proiectul de lege pentru pensionarea invetatoriloru s'a primitu și in specialu și in 21 Decembrie an. tr. s'a primitu nemodificatu și in casa magnafiloru.

Sciri literari. Maiestatea Sa Impertatulu a concesu, ca unu opu scrisu de principesa de coronă Stefania se fia datu publicitatei. Acestu opu se va tipari in tipografia lui Adolf Künast din Viena și este meritu pentru unu scopu filantropicu. — Advocatulu Gabrielu Theodoru Avinianu din Bucurescu a publicatu unu Tractatu despre espropriatiune pentru cauza de utilitate publică. — Iuliu Bugnariu invetatoru in Hordou, comitatulu Bistrita-Nasendu a facutu o culegere de doine, hore, satire, balade și romante, colide, cantece religiose, proverbe, gacituri, sentinte, datini, credinte, bocete poporale și unu dictionaru poporalu, cuprindendu la o miu de cuvinte din poporu. — „Folia ilustrata“ din Sibiu anunta, ca dela anul nou incolo nu va mai apare. — La Oradea-mare cu inceputulu anului acestuia va apare sub redactiunea d-lui Iustinu Ardeleanu o foia umoristică sub numirea de „Vulturulu.“ Folia va esi de doue ori pe saptemana. — Sectiunea Iasi a Ligei pentru unitatea culturală a tuturoru Romaniloru a luat hotarirea a publica unu memoriu completu asupra tuturoru Romaniloru. S'a alesu o comisiune compusa din d-ni: Aronu Densusanu, presedinte; A. D. Xenopolu, P. Rascanu, T. Burada, Cononu Aramiescu; Donici, I. Paulu, V. M. Burla și Baleanu, membri; er d-lu Gr. C. Butureanu ca secretari.

D-lu Ioanu Popescu, primu-secretaru alu Asociatiunii transilvane și redactoru alu foiei „Transilvania“ a abdisu din ambele locuri. Abdicerea i s'a primitu, avendu a fi substituite interimalu aceste locuri pana la adunarca generala urmatoare.

Biblioteca Asociatiunii transilvane s'a sporitu cu 100 de opuri, donate din partea d-nei veduve Ana dr. Ioanu Moga. asemenea s'a sporitu și prin donatiunea de carti, facuta de d-na veduva alui dr. Iosifu Hodosu.

Censura de profesoru a facutu Antoniu Cighi profesoru gimn. in Beiusu, d-lu Ioanu Nicora, absolventu in teologie și filosofie și d-lu Emilianu Popescu absolventu alu cursului teologicu din Sibiu și alu facultatei filosofice din Budapesta.

Duelu. In 20 Dec. a. tr. ministrulu de honvefi baronu Fejervary s'a duellatu cu deputatulu Ugron.

Dr. Iuliu Havas, inspectoru scolasticu alu comitatului nostru e transferatu in acea calitate in comitatulu Albei inferiore.

Catedra de limba romana, se spune, ca se va infiinta la universitatea din Berlinu.

Influenza grasaza in tote partile monarchiei nostre.

Reducerea taxelor pentru telegrame. Dela 1 Ianuarie 1892 va fi introdusa o taxa noua pentru telegrame și anume pentru cele tramise in Bosnia, Herzegovina și Germania se va plati pentru fie-care cuventu suma de 3 cr., neavendu a se solvi mai multu taxa fundamentală, telegramele insu trebuie se contina celu puinu 10 cuvinte. In comunicatiunea din lantru monarchiei taxa pentru fie-care cuventu e 1 cr. taxa fundamentală nu esista, telegramele trebuie insu se contina minimum 20 cuvinte.

Societatea domneloru romane din Bucovina progresa. In 20 Decembrie a. tr. n. filiala din Stupca si-a tinutu adunarca generala constituantă. De presidentă s'a alesu d-na Hortensia de Costinu, vice-presidentă d-na Maria Mironovic,

secretară Ilena Ciornei, casiera Ilena lui Alesandru Savu, iar in comisiunea revisuitoare s'au alesu d-soarele Elena de Popovicu. Elisaveta Obreja, și Elisaveta Saghinu.

Societatea pentru literatura romana și cultura poporulu romanu din Bucovina si-a tinutu adunarca generală in 25 Dec. a. tr. sub presidiulu d-lui baronu Eudoxiu Hurmazachi. Ca secretari au functionatu d-ni: Zaharie Voronca și Florea Carstiucu. Ca reprezentantu alu presei romane din Bucovina a fostu invitatu d-lu Pompiliu Pipoșu, directorulu diarului „Gazeta Bucovinei“. Societatea s'a constituitu astfel: Președinte: Baronu Eudoxiu Hurmuzachi; vicepresedinte: Vasile V. de Repta; membri comitetului: Ioanu Bumbacu. Vasile Calancea, Calistratu Coca, Grigorie Halipu, Nicolae Ieremievic, Dimitrie Isopesculu, Ilie Nimigeanu, Const. Popovicu, Orestu de Renney, Dionisie Simionovicu, Const. Stefanovicu, Dr. Ieronimu Topala Dr. Emilianu Voinchi, Ilie Luța și Const. Morari.

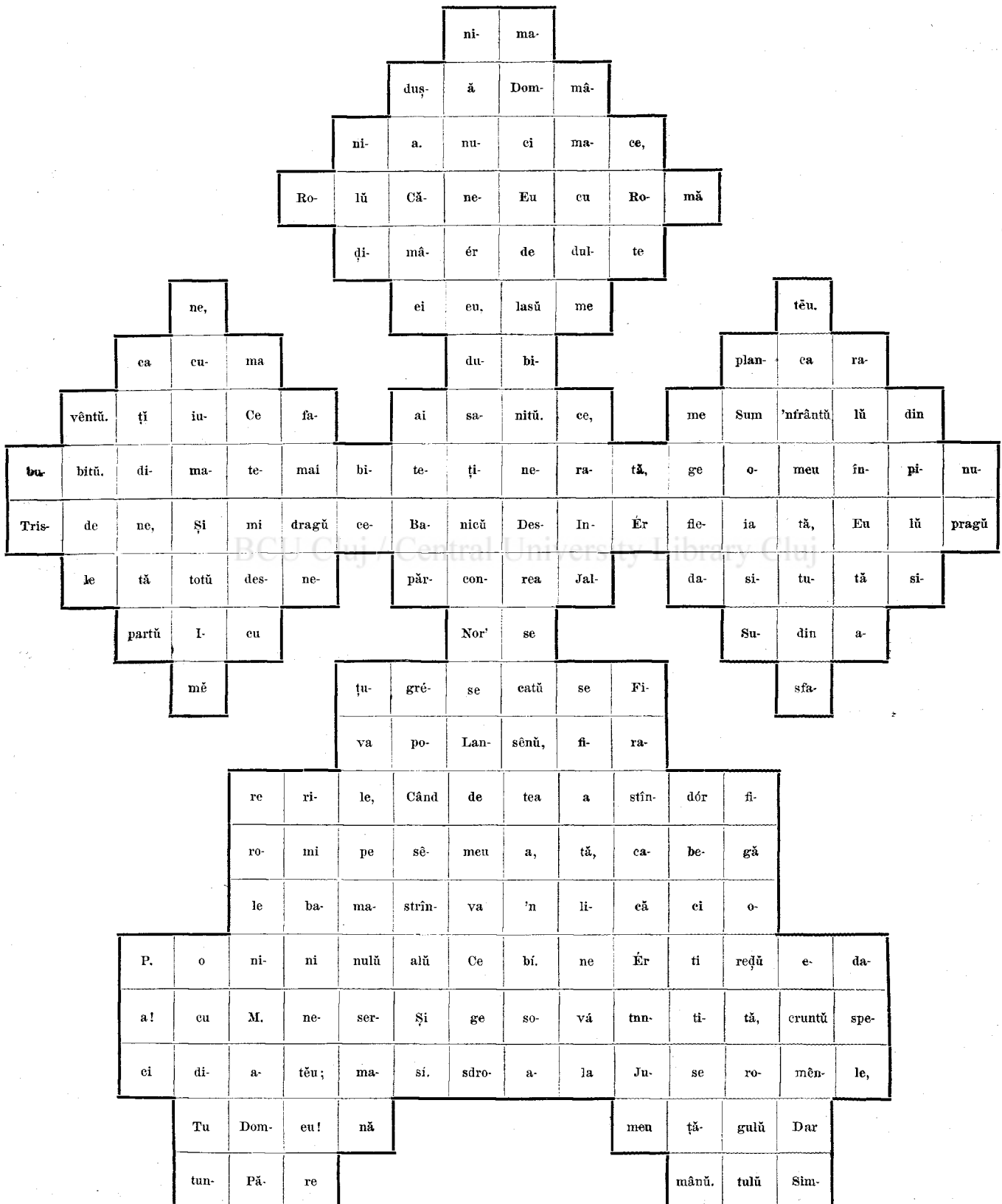
D-lu deputatu Dr. Turcanu a rostitu in camera din Viena unu discursu cu privire la infiintarea unei școle de fete in Cernauti. Pentru acestu actu comitetulu societatei domneloru romane din Bucovina i-a adresatu o caldurasă ovatiune.

Teranulu la masa regelui. La ultima venatoare din Monza s'a petrecutu unu episodulu care caracterizeaza jovialitatea regelui Humbert. Monarchulu veneza de obicei singuru, insotitu numai de ogarul s'eu. Dilele trecute la una din aceste excursiuni, regele zari unu epure, ilu lua la ochi și dadu focu. Dar in același timp, se audu o alta detunatura. Cand regele alerga la locul unde cacuse epurele, elu se vedu in fața unui țeranu, care ținea inca in mana o pusca fumeganda și care nescindu cu cine are a face, striga, ca iepurele e alu lui. Regele Humbert protesta; urma o certă și sfrșitul fu. ca suveranulu lua cu deasila epurele și pleca acasa. Ajungendu la castelulu de venatoare, M. S. dadu epurele la bucataru, care se puse imediatu se gatesca cina. Pe timpul acestoru manipulariuni, la care asista și regele, se constata, ca epurele fusese impuscatu cu alicu, cari nu puteau se fi provenitu din pusca regelui. Era asa-dar vedutu, ca epurele fusese impuscatu de țeranu. Fara a perde timpul, regele trimise pe servitorii sei se-i aduca numai decatu pe țeranu și nu trecu multu, proprietarul legalu alu epurelui se gasia in fața monarchului. Regele ilu lua de mana și fi dise: „Draga prietino, abia acum vedu, ca n'am avutu dreptate, dar odata ce epurele e deja friptu, te rogu se-lu mananei impreuna cu noi.“ Bravulu țeranu fu silitu se se aseze la masa, la care luase locu tota familia regelui.

Inelulu de credinta. Intrebare: Pentru ce se porta inelulu de credinta pe degetulu alu patrulea dela mana stanga și acceptatu e inelulu de credinta in tote țerile crestine? Răspunsulu la acestă intrebare: Inelulu de credinta nu e alta decatu semnul sclavagiului și de acea ilu porta pe degetulu celu mai slabu ca și adu se-i afirme insemnatarea; de aici vine apoi, ca la poporale latine Pa purtatu numai femeia. După unu scriitoru romanu purtarea inelului de credinta a fostu o datina egiptena, pe care mai tardiu a acceptat'o grecii și romanii. Egiptenii cei vechi insu portau inelulu pe degetulu alu patrulea dela mana stanga din motivulu fiind-ca credeau, ca o vena a acestui degetu e in nemijlocita legatura cu inima. Asta-i dară originea inelului. Ar pute intrebă cineva, ca pentru ce nu s'a alesu pentru acestu scopu degetulu aratatoru? Intre acestia suntu Evrei. și de aici vine, ca episcopii porta inelulu pe degetulu aratatoru dela mana drepta. In Germania porta inelulu de credinta inainte de cununia pe mana stanga, iar după cununia pe mana drepta. Preotulu bisericei grecesci pune miresei inelulu pe degetulu alu patrulea dela mana drepta. In Spania nu punu mare pretu pe inelulu de credinta. Raru ilu porta și totdeuna ilu punu pe degetulu alu patrulea dela mana drepta.

Găcitură de șacŃ

de Matelu PopŃ.

Se pŃte deslegă după săritura calului. TimpŃ de deslegare până în 15 Februarie 1892. Intre găcitori se va sorți o carte.

Deslegarea gâciturii din nr.-lă 7 ală fôiei nôstre e următôrea:

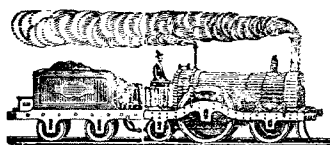
V L A D
A D A M
D A M Ă
L A D Ă.

Bine o au deslegatŭ d-șorele: Lucreția Sângeorzanŭ, Parva; Gizela M. Turcŭ, Blașu; Aurelia Georghiță, Ilva mică și Minerva Popŭ, Poiana Sibiiului.

Dômnelle: Stefania Moldovanŭ născută Popŭ, Bănișorŭ; Elena N. V. Popŭ, Tohanulă-vechiu; Victoria Dragă, Faz. Varșadŭ și Maria Lungŭ, Bistriță.

Domni: Mateiu Popŭ, Ocna-Deșiiului; Sevastianŭ Bota, Bistriță; Ioanŭ Vancai, Gherla; Vasile Popŭ, Ujfalău; Alesandru Munteanŭ alui Vasile, George Popŭ junior, Ioanŭ Taloșŭ, Mihailŭ Ilieșŭ și Romulŭ Busilla, Beiușŭ; Iorgŭ Toma, Cernăuț; Victorŭ Poruțŭ și Iosifŭ Orga Blașiu; Nicolae V. Popŭ, Tohanulă vechiu; George Ghița, Borgo-Mijloceni; Victorŭ Onișorŭ, Năsăudŭ; Iosifŭ Siegescu și Augnstinŭ Cocorescu Buda-pesta; Dumitru Făgărășanŭ, Teure și George Brăteanŭ, Vama.

Premiulŭ l'a dobânditŭ domnulŭ Sevastianŭ Bota, Bistriță.

P O S T A
REDAȚIUNEI.

Onoraților nôștri cetitori li dorimŭ anŭ nou fericitŭ!

Numărulŭ alŭ doilea alŭ țiarului noster se va espedă nu-mai acelorŭ onorați cetitori, cari sau ni vorŭ trâmite prețulŭ de abonamentŭ înainte, sau ne vorŭ avisă prin o cartă postală, că ne vorŭ răfui acelu prețŭ celŭ multŭ până la aparițiunea nr.-lui 3.

Vamla. Este vina d-tale și a celorŭ, ce te-au învățatŭ și ajutatŭ se faci ustfelŭ. Vei vedé mai târziu.

Necrologŭ.

Demetriu Coroianŭ, Canonicŭ, Lectorŭ alŭ bisericeii catedrale greco-catolice de Gherla, cavalerŭ alŭ strălucitului ordŭ Franciscŭ Iosifŭ I., membru ordinarŭ alŭ Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ și directorŭ alŭ despărțemântului alŭ XIV a acelei Asociațiuni, — în alŭ 78-lea anŭ alŭ vieței, 51-lea alŭ preoției, după suferință de de o săptămână în aprindere de plămâni, provădută cu SS. sacramente și pregătitŭ ca unŭ creștinŭ a adormitŭ în Domnulŭ.

Totă vieța i-a fostŭ plină de faptele iubirei, a binefacerei și abnegațiunei creștine, plină de zelŭ cătră biserică, națiune și oficiăle purtate. Iubirea lui de părinte nu a avutŭ margini!

Osămintele scumpului defunctŭ s'au aședatŭ în 1 Ianuarie 1892 st. n. la 2 ôre p. m. în cimiteriulŭ gr. cat. din Gherla, êr s. misă funebrală pentru repausulŭ sufletului s'a celebratŭ în capela episcopescă în 2 Ianuarie 1892 la 8 ôre dimineața.

Fia-i țărina ușoră și memoria în eternŭ binecuvântată!

Invitare la prenumerațiune.

Cu numărulŭ de față deschidemŭ ABONAMENTŭ NOU la „Minerva“ prelungă prețulŭ indicatŭ în fruntea fôiei. Cu asta ocașiune aducemŭ la cunoștința onoratului publicŭ cetitorŭ, că în anulŭ trecutŭ parte din lipsa de spațŭ, parte și pentru scurtțimea timpului nu amŭ pututŭ publică mai multe lucrŭri interesante, ce ni stau la dispozițiune, și pre cari dacă vomŭ află în onor. publicŭ cetitorŭ sprijinulŭ suficientŭ, vomŭ începe a le publică pe rândŭ, în anulŭ acesta, prin ce sperămŭ, că vomŭ poté oferŭ orŭ cui o lectură plăcută, instructivă și distrăgătore. Invitămŭ deci pre toți amicii și sprijinitorii țiarului noster la abonare timpuriă, ca se ne putemŭ orientă în privința numerului esemplarielorŭ, ce avemŭ a tipări și ca se putemŭ espedă fôia regulatŭ.

Teologi, învățători, studenți, militari dela sergenți în josŭ, sodali etc. primescŭ fôia cu prețulŭ redusŭ de 3 fl. la anŭ.

Colectanții primescŭ alŭ 5-lea esemplarŭ grătuitŭ.

Cu esemplare complete din anulŭ trecutŭ mai putemŭ servi,

Redacțiunea „MINERVEI“.

Atelierŭ BACIU în Șoimușŭ.

În Atelierulŭ de pictură bisericească
alui

Joanŭ Baciŭ,

preotŭ gr. cat. în Șoimușŭ (Sajó-Solymos)
p. u. Nagy-Sajó, comitatulŭ Bistrița-Năsăudŭ,

să gătescŭ totŭ felulŭ de lucrŭri ținătore de ornamentica bisericească, precum

prapori, icône, vestminte bisericesci, iconostase etc.

cu prețurile cele mai moderate.

Totŭ de aici se potŭ procură cadelnițe, potire, candelabre, cruci, sfeșnice etc. mai efinŭ decâtŭ dela orŭ ce firmă din Pesta orŭ Viena; așa d. e.

unŭ potirŭ cu față de argintŭ curatŭ auritŭ, care la Iosifŭ Gavora după catalogulŭ din 1889 Nr. 15 costă 180—200 fl. de aci se poté procură

numai cu 165—185 fl.

1 cassetă trasă în pânză neagră și captușită cu atlasŭ roșŭ și copcie de argintŭ, pentru aședarea cutiei, ce servește pentru ducerea s-tei cu minecături la morboși se vinde cu prețulŭ de

numai 1 fl. 50 kr.

Atelierŭ BACIU în Șoimușŭ.

SUMARIUL:

I.

Articoli literari.

	Nr.		Nr.
I. T. prof.: Olympia, templul și statua lui Joe olympicul, jocurile olympice, computarea timpului după olym- piade.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.	Ioan N. Pop: Câteva liniiaminte principale din istoria alfabetului	22.
Ioan Gavrilaš: Roma vechiă	8, 9.	Iuliu Moisi: Convorbiri științifice	15.
Ioan Macavei: Scrisori literare	20, 21, 23.	Stefan Buzila: Lipsa instrucțiunii fe- meiloră	10, 11, 12, 13, 14.

II.

Poesii.

	Nr.		Nr.
Antoni Pop: Din trecut	3	I. L. H.: Pe albumul domnișoarei L.	10
— — — — — In grădină (poesiă în prosă)	8	— — — — — L.	13
— — — — — 3/15 Maiu	9	— — — — — Trecută și prezentă	23
George Coșbuc: Nopțe de vară	14	Ioan Dolian: Testament	6
George Simu: Nu mai plânge	5	— — — — — Flora (poesiă în prosă)	7
— — — — — Pe albumul cununatei mele Cornelia	7	— — — — — O sentință (P—i)	8
— — — — — In butu	15	— — — — — Laurul (poesiă în prosă)	16
— — — — — Lângă fântână	17	I.: Precum blânda lună-apare	12
Elena Lupan: Mi-e doră	2	— — — — — Cântece din trestie (după Lenau)	22
— — — — — In Marte	5	Ioan Rodina: Măriora la domniă	16
— — — — — Ași vrea	8	Iorgu Toma: Ora despărțirii	1
— — — — — Adese	8	Iustina Hadși: Traduceri aminte	21
— — — — — Dorulă copilei	11	Petru Dulfu: Viziune	6
— — — — — Spună	12	T. Simtion: Anetei	17
Ioan Țiudeanu: Te-am înțelesă	19	— — — — — Lângă isvoră	19
— — — — — Vino	2	— — — — — Am vrută	20
— — — — — 3/15 Maiu	6	— — — — — Ună adevără	21
— — — — — Perfidei	9	— — — — — Lă Crăciună	} 24
— — — — — Zimbiri și Lacrēmă	11	— — — — — O mai seif	
— — — — — Resunete	13	— — — — — Primulă Quadrilă (poesiă în prosă)	
I. L. H.: Miresei mele (după Gy)	15	V. B. Munteșcu: Plângere	1

III.

Romane, novele, nărațiuni, schițe, biografii, suvenirii de călătoria.

Ioan Macavei: Piratulă de pe marea de Ostă (romană de Louis Haken- broich) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14	Măriora Bosga n. Turtureanu: O reamin- tire din trecut	23
Paulina C. Z. Rovinaru: Destinulă, novelă	Leontina: O convorbire de Căciună (după E. P)	1
T. Simtion: Pécate domnesei novelă 17. 18. 19. 20. 21	Dănilă Sănjohan: Joculă sorții (fragmentă din o întâmplare adevê- rată după Schiller)	21. 22
C. Szatmár: Dodona, novelă anteistorică	— — — — — Schiță din mitologia po- porului hotentotu (după Allgemeine Naturkunde)	15
Camil B.: O surprindere, nov. de I. Br. Legea cea mare, narațiune de Emile Souvestre	A. Domșa: Zădarnic	2
Traian Deac: Arestanta, narațiune de K. T. K.	V. T.: Indieni Lenqua (după R.)	23
Ioan Popu-Reteganul: O nopțe de hală (după M. Jókai)	Afundenia mării (după V. U.)	3
M. Popu: Frumosa Nurjehan	Nestor Simionu: Cibleshulă	1
V. T.: O soție credincioșă (după X)	— — — — — George Popu (schiță biogr.) 15. 16. 17. 18. 19	

Dr. Ioanū Vancea de Butesa	Nr.	15	Iuliu Moldovanu: Din viața piet. renumiți :	Nr.	
Iuliu Moldovanu: Mórtea lui Ioachimū Mu-		—	—	b) Ioanū Van Eyk	11
rat de Illustr. W.		3	—	c) Don Murillo Bartolomeo	
— — Din viața pictorilorū renumiți:				Esteban	13
— — a) Elisabeta Sirani		5	Victorū: Suveneri de călătoria		17.18

IV. Recensiuni.

Cibleșanulu: Suntū Romāniū din Dacia Tra-			rēmasū aci și după cucerirea	Nr.	
ianā descendenți ai colonielorū			romanā, ori nu?	11.12.13.14	
romane și ai poporului Dacū			S.: Unū învățatorū sirguinciosū	5.6.7.9.10	

V. Hygiēna.

Dr. Em. Elefterescu: Despre îngrijirea din-	Nr.		Mercur: Causēle stricārei elementelorū de	Nr.	
țilorū	1		nutrire	6	
— — Cāteva cuvinte despre			S. Stoica: Mijlōce populare pentru apērare		
Variolā (Bubatulū sau	7		în contra cholerei	22	
Vērsatulū)	9		Despre miopiā	22	
— — Curāțēnia Copilului					

VI. Literaturā poporală.

Antoniū Popu: Doine populare de pe Luncă	Nr.		Măriōra Bosga n. Turtureanu: Doine din	Nr.	
din Biharea	14		poporū din jurulū Nāsēudului 5. 9. 10. 11	5. 9. 10. 11	
A.: Doine populare din Beldiū	7		Victorū: Doine din poporū din jurulū Nā-		
Iacobu Ōnea: George și Iosifū (baladā)	21		sēudului	2, 3, 4	
Juliana Costea: Doine populare din jurulū			Doine populare	20	
Crasnei	19		Horea Turcului (baladā)	23	
			Colinde	1. 24	

VII. Din publicū.

Academia romānā. Concursuri pentru premii	Nr.		Apelū cātrā publiculū romānū pentru întregi-	Nr.	
pre an. 1872	10, 11, 12		rea salariului învățatorēscū din comuna		
Teatru romānū în Bistriță	8		Șoimușū	17	
Petrecērea de varā din Sintereagū	12		Darea de sēmā preste sumele incurse în fa-		
Petrecērea de varā din Lechința	19		vōrea preotului din comuna Cușma	17	
Esamēnele publice dela gimnasiulū din Nā-			Immormēntarea vrednicei preotese și mame		
sēudu	13		Maria Popū n. Cheresteșū din Ūjfaleulū		
			sāsescū	18	

VIII. Pentru memoriā.

I. Barițiu: Din caracterele lui La Bru-	Nr.		Leontina: Cugetări	Nr.	
yere 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21			Cum au muritū ōmenii celebri	14, 15, 17, 19, 23, 24	22

* * *

Afarā de aceste glume, noutăți literare, politice, sociale din patriā și din străinētate, precum și găciturī de totū soiulū. Unū anunțiu.